Tit - Comentarii W. McDonald

Pavel a fost rob al lui Dumnezeu şi apostol al lui Isus Cristos. Prima ipostază îl înfăţişează ca sclav al Stăpânului Suprem, în vreme ce a doua ni-l prezintă ca trimis al Domnului Suveran. Prima sugerează supunerea, a doua autoritatea. El a devenit rob prin împuternicire divină.

Ţelurile slujbei sale au fost răspândirea credinţei aleşilor lui Dumnezeu şi a cunoştinţei adevărului. Răspândirea credinţei poate însemna fie faptul că el este cel care le-a adus prima oară credinţa sau i-a condus la convertire, fie faptul că i-a condus în credinţă după ce au fost mântuiţi.

Întrucât sintagma: cunoştinţa adevărului pare să se refere la al doilea sens, noi credem că apostolul a avut în vedere două ţeluri de bază:

(1) evanghelizarea - adică răspândirea credinţei aleşilor lui Dumnezeu;

(2) educaţia - răspândirea cunoaşterii adevărului.

Textul de aici se îngemănează cu cel de la Matei 28:20 - predicarea evangheliei către toate naţiunile şi învăţarea lor să păzească toate lucrurile poruncite de Cristos. În precizarea pe care o face fără înconjur apostolul că a fost chemat să promoveze credinţa aleşilor lui Dumnezeu, el ne confruntă cu doctrina alegerii. Puţine doctrine din Scriptură au fost mai supuse interpretărilor greşite şi au stârnit mai multe dezbateri, punând la grea cazană intelectul oamenilor, ca doctrina alegerii. Pe scurt, ea ne învaţă că Dumnezeu i-a ales (vezi Efeseni 1 şi Romani 9, unde tema alegerii este tratată mai pe larg) pe anumiţi oameni în Cristos înainte de întemeierea lumii, cu intenţia finală ca aceştia să fie sfinţi şi fără vină înaintea Lui (Efeseni 1:4).

După ce a arătat că apostolia lui are de a face cu credinţa aleşilor lui Dumnezeu şi cu cunoaşterea adevărului, acum Pavel adaugă faptul că acest adevăr este potrivit cu evlavia. Asta înseamnă că credinţa creştină este consecventă cu adevărata sfinţenie, fiind adaptată să-i conducă pe oameni la evlavia de ordin practic. Posedarea unei credinţe adevărate necesită în mod automat şi trăirea unei vieţi de curăţie. Nimic nu poate fi mai jalnic decât predicatorul despre care s-a afirmat: „Când era la amvon, oamenii doreau să nu mai plece, iar când nu era la amvon, ar fi preferat ca niciodată să nu se mai urce la amvon!"

Împuternicirea primită de Pavel în legătură cu evanghelia este tratată acum pe larg. Ea nu avea în vedere doar:

(1) evanghelizarea - adică răspândirea credinţei aleşilor lui Dumnezeu, la timpul trecut; şi

(2) educaţia - răspândirea cunoaşterii adevărului, deci la timpul prezent; ci şi

(3) expectativa - în nădejdea vieţii veşnice, adică la timpul viitor.

Noul Testament vorbeşte despre viaţa veşnică atât ca un bun de care beneficiem în prezent, cat şi o nădejde viitoare.

Termenul nădejde nu presupune nesiguranţă. În momentul în care ne încredem în Cristos ca Mântuitor al nostru, avem viaţa eternă ca pe un bun de care beneficiem în prezent (Ioan 5:24), devenind moştenitori ai tuturor binefacerilor lucrării Sale de răscumpărare. Dar noi nu vom trăi în mod practic bucuria tuturor acestora până când nu vom ajunge în patria cerească. Noi nădăjduim în sensul că aşteptăm cu bucurie, având privirile aţintite în viitor, când vom primi viaţa veşnică în forma ei finală, când ne vor fi dăruite trupurile noastre proslăvite şi când vom fi pe veci eliberaţi de păcat, boală, întristare, suferinţă şi moarte (Filipeni 3:20,21;Tit 3:7).

Această nădejde este sigură, întrucât ne-a fost făgăduită de Dumnezeu. Nimic nu este mai sigur decât cuvântul lui Dumnezeu, care nu poate să mintă, care nu poate fi înşelat şi care nu înşeală. Nu există nici un risc în a crede ceea ce spune El. De fapt, nimic nu este mai rezonabil pentru o creatură decât să-L creadă pe Creatorul ei.

Dumnezeu a promis viaţa veşnică înainte de a fi început timpul. Acest lucru poate fi înţeles în două moduri: Mai întâi, Dumnezeu a stabilit în veşnicia trecută să dea viaţă veşnică tuturor celor care aveau să creadă în Domnul Isus, şi ceea ce a stabilit El a echivalat cu o promisiune. Sau ar putea însemna că toate binecuvântările mântuirii au fost cuprinse în stare germinală în făgăduinţa despre venirea lui Mesia, pe care o regăsim la Geneza 3:15. Asta a fost înainte de toate veacurile timpului sau înainte de a se fi derulat dispensaţiile.

La timpul potrivit Dumnezeu a făcut cunoscut acest program glorios de viaţă veşnică pe care îl concepuse în veacurile trecute. El nu l-a descoperit însă în întregime în vremurile Vechiului Testament. Credincioşii nu aveau pe atunci decât o idee foarte vagă despre viaţa de după moarte. Dar ceaţa s-a risipit de îndată ce a venit Mântuitorul. El „a adus viaţa şi nemurirea la lumină prin evanghelie" (2Timotei 1:10). Iar vestea bună a fost răspândită de Pavel şi de ceilalţi apostoli, ca împlinire a poruncii lui Dumnezeu Mântuitorul nostru, adică în ascultare de Marea însărcinare.

Scrisoarea este adresată lui Tit, adevăratul fiu al lui Pavel în credinţa comună. Dar cine este acest Tit?

Suntem nevoiţi să-i alcătuim biografia din fragmentele disparate cuprinse în referiri sporadice la el în trei din scrisorile lui Pavel. Grec din naştere (Galateni 2:3), el s-a născut din nou prin credinţa în Domnul Isus, probabil prin misiunea lui Pavel (Tit 1:4). Pe vremea aceea se dădea o bătălie aprigă pentru stabilirea adevăratei evanghelii. Pe de o parte erau Pavel şi cei care propovăduiau mântuirea prin har, prin credinţă, fără nici un alt adaus. Iar pe de alta erau iudaizatorii, care insistau asupra circumciziei (şi prin asta asupra păzirii legii), ca cerinţă prealabilă necesară, ziceau ei, pentru ca cineva să poată dobândi cetăţenia de prim rang în împărăţia lui Dumnezeu. Tit a devenit un caz de probă în această controversă. Pavel şi Bamaba l-au luat cu ei la Ierusalim (Galateni 2:1) pentru o conferinţă ţinută cu apostolii şi bătrânii bisericii. Decizia conciliului a fost că un om dintre Neamuri cum era Tit nu trebuie se supună legilor şi ceremoniilor iudaice, acestea nefiind necesare pentru mântuire (Fapte 15:11). Neamurile nu aveau trebuinţă să devină evrei. Mai degrabă, iudeii şi Neamurile devin o nouă creatură atunci când cred în Isus.

După aceea, Tit a devenit unul din cei mai valoroşi asistenţi ai lui Pavel, slujind în funcţia de „om la spărtură" în Corint şi apoi în Creta. Apostolul l-a trimis mai întâi de la Efes la Corint, probabil pentru a corecta învăţăturile greşite şi dezordinile de ordin etic din cadrul adunării

de acolo. Mai târziu, când Tit s-a întâlnit din nou cu Pavel în Macedonia, Pavel a fost nespus de bucuros să afle că corintenii au răspuns pozitiv la sfaturile sale apostolice (2Corinteni 2:12,13;2Corinteni 7:5-7,13-16). Din Macedonia, Pavel l-a trimis pe Tit din nou în Corint, de data aceasta pentru a urgenta strângerea de ajutoare pentru sfinţii nevoiaşi de la Ierusalim (2Corinteni 8:6,16,17;2Corinteni 12:18). Pavel l-a descris cu cuvintele: „partenerul meu şi conlucrătorul meu cu privire la voi" (2Corinteni 8:23). Nu ştim cu precizie când a fost Pavel cu Tit în Creta, dar în general se crede că asta s-a întâmplat după prima întemniţare a lui Pavel la Roma.

Tit este menţionat ultima oară la 2Timotei 4:10, când a petrecut un timp alături de Pavel, în a doua sa întemniţare, dar apoi Pavel spune că Tit a plecat spre Dalmaţia, adică Iugoslavia de astăzi. Probabil Pavel l-a trimis acolo, deşi impresia care se degajă din acel verset este aceea a unui om singuratic şi părăsit.

Apostolul îl numeşte pe Tit adevăratul său fiu într-o credinţă comuna. Asta ar putea însemna că Pavel a fost instrumental în convertirea lui Tit, deşi nu este o interpretare absolut certă. Şi lui Timotei Pavel i se adresează cu cuvintele: „fiul meu adevărat în credinţă" (1Timotei 1:2), deşi se prea poate ca Timotei să fi fost deja un ucenic la data când l-a cunoscut Pavel (Fapte 16:1). Prin urmare, sintagma ar putea însemna că aceşti tineri etalau calităţi spirituale similare celor posedate de Pavel şi că în slujirea creştină exista această legătură filială. Acestui tânăr asistent Pavel îi urează: har, îndurare şi pace.

În contextul dat, harul înseamnă tăria divină necesară pentru viaţă şi slujire.

Îndurarea este compasiunea manifestată faţă de nevoile profunde ale oamenilor.

Pacea înseamnă eliberarea de nelinişte, panică şi derutare, în pofida împrejurărilor neprielnice prin care trecem în viaţă.

Toate acestea purced împreună de la Dumnezeu Tatăl şi Domnul Isus Cristos, Mântuitorul nostru. Conexând astfel pe Tatăl şi pe Fiul ca surse a harului, îndurării şi păcii, Duhul lui Dumnezeu presupune completa Lor egalitate.

Când Pavel a părăsit insula Creta, erau o seamă de lucruri care trebuiau puse la punct, existau învăţători falşi care trebuiau reduşi la tăcere şi se resimţea nevoia acută de a avea lideri spirituali în adunări, care să ofere călăuzire. Pavel l-a lăsat, prin urmare, pe Tit pe insula Creta, să se ocupe de aceste chestiuni.

Nu ştim cum a ajuns credinţa creştină în Creta. Probabil cretanii care fuseseră la Ierusalim de Rusalii (Fapte 2:11) au adus la înapoiere vestea bună, ulterior înfiinţându-se adunări creştine.

Nici nu putem fi siguri când s-a aflat Pavel împreună cu Tit pe insula Creta. Ştim însă că s-a oprit pentru scurt timp la Creta în cadrul voiajului său spre Roma ca deţinut (Fapte 27:12), dar împrejurările acelea nu i-ar fi permis să desfăşoare o misiune activă în cadrul bisericilor. Întrucât cartea Faptelor Apostolilor nu aminteşte deloc de vreo altă călătorie a lui Pavel în Creta, în general se crede că vizita sa pe insulă a avut loc după prima întemniţare la Roma. Recurgând la puţină muncă de detectivi biblici, putem reconstitui următorul itinerar din diversele referiri făcute în scrierile lui Pavel.

Mai întâi Pavel a călătorit cu corabia din Italia în Creta, în drum spre Asia (vestul Turciei de astăzi). Lăsându-l pe Tit în Creta (Tit 1:5), Pavel s-a deplasat la Efes, capitala provinciei Asia. La Efes l-a însărcinat pe Timotei să se ocupe de corectarea învăţăturilor greşite ce se strecuraseră acolo (1Timotei 1:3,4). Apoi el a mers mai departe cu corabia, traversând Marea Egee şi ajungând în Macedonia, pentru a-şi îndeplini intenţia exprimată anterior pe când se afla în închisoare de a vizita Filipi de îndată ce va fi fost eliberat (Filipeni 1:26). În cele din urmă, el a plecat spre sud-vest, traversând Grecia şi ajungând la Nicopole, unde intenţiona să ierneze şi unde se aştepta ca Tit să i se alăture (Tit 3:12).

Homer ne spune că în vremea aceasta existau între nouăzeci şi o sută de cetăţi în Creta şi se pare că în unele din acestea s-au înfiinţat biserici. În fiecare din ele se resimţea nevoia numirii unor presbiteri responsabili.

Presbiterii sunt oameni fără vină, adică de o integritate indiscutabilă. Nu trebuie să se poată dovedi nici o acuzaţie de învăţătură greşită sau de comportare necorespunzătoare. Nu înseamnă însă că ei sunt fără păcat, ci doar aceea că, dacă se fac vinovaţi de nereguli minore, vor lua de îndată măsuri pentru îndreptarea acestora, mărturisindu-le lui Dumnezeu, cerând iertare persoanei sau persoanelor faţă de care au greşit şi, după caz, făcând restituţie.

A doua calitate, respectiv faptul că trebuie să fie soţul unei singure soţii, a fost înţeleasă în cel puţin şapte feluri:

(1) omul respectiv trebuie să fie căsătorit;

(2) nu trebuie să fie divorţat;

(3) nu trebuie să se recăsătorească după ce a divorţat;

(4) nu trebuie să se recăsătorească după decesul primei soţii;

(5) nu are voie să trăiască în poligamie;

(6) nu are voie să aibă concubine sau soţii secundare;

(7) în general, trebuie să fie un soţ credincios şi o pildă de înaltă ţinută morală.

Dacă sintagma soţul unei singure soţii înseamnă că omul respectiv trebuie să fie căsătorit, atunci, conform aceluiaşi argument, trebuie să aibă şi copii, deoarece în acelaşi verset găsim scris că copiii lui trebuie să fie credincioşi. Negreşit este preferabil ca un presbiter să aibă familie, deoarece această experienţă îl va ajuta să se ocupe în mai bună cunoştinţă de cauză de problemele ce se ivesc în adunare. Ne îndoim însă că versetul de faţă ar interzice ca un bărbat necăsătorit să poată ocupa funcţia de presbiter.

Probabil versetul nu ne spune că sub nici o formă nu are voie să fie divorţat, întrucât Mântuitorul ne-a învăţat că divorţul este permis, în cel puţin unul din cazuri (Matei 5:32;Matei 19:9). Mulţi cred că deşi uneori divorţul este valabil, totuşi un om din conducerea bisericii nu poate să fie divorţat.

Tot aşa nu putem să-l interpretăm în sensul că ar interzice absolut recăsătoria după divorţ, în toate cazurile. De exemplu, un credincios care este total nevinovat ar putea ajunge în situaţia în care soţia necredincioasă să divorţeze de el, aceasta recăsătorindu-se. Întrucât prima căsătorie a fost desfiinţată prin divorţul şi recăsătoria partenerei sale de viaţă, el este liber să se recăsătorească.

Interpretarea potrivit căreia un om nu poate ocupa funcţia de presbiter dacă se recăsătoreşte după decesul primei sale soţii este exclusă în virtutea principiului enunţat la 1Corinteni 7:39: „O soţie este legată de lege atâta timp cât trăieşte soţul; dar dacă-i moare soţul, este liberă să se mărite cu cine vrea, numai în Domnul."

Evident sintagma soţul unei singure soţii înseamnă că presbiterul nu are voie să fie poligam, după cum nu are voie să aibă o concubină sau o amantă. Pe scurt, sintagma înseamnă că viaţa sa de căsnicie trebuie să fie un exemplu de curăţie pentru turmă.

În plus el trebuie să aibă copii credincioşi, care să nu fie învinuiţi de destrăbălare sau neascultare (nesupunere). Biblia ne scoate în evidenţă un fapt pe care noi nu suntem totdeauna pregătiţi să-l recunoaştem: anume că părinţii răspund de modul în care s-au format copiii lor (Proverbe 22:6). Când o familie este bine guvernată şi bine instruită în cuvântul lui Dumnezeu, copiii vor urma, de obicei, pilda părinţilor lor evlavioşi. Deşi un tată nu poate determina mântuirea copiilor săi, el poate pregăti terenul pentru Domnul, învăţându-i din Cuvânt, aplicând cu dragoste disciplina în familie şi evitând ipocrizia şi inconsecvenţa în propria sa viaţă.

Dacă copiii vor fi risipitori şi rebeli împotriva autorităţii părinteşti, Scriptura îl va face pe părintele lor răspunzător de aceasta, întrucât la rădăcina problemei au stat complacerea şi toleranţa faţă de păcat a tatălui lor. Dacă el nu ştie să-şi stăpânească cum trebuie propria sa familie, este îndoielnic că va fi un presbiter bun, întrucât aceleaşi principii se aplică şi într-un caz, şi-n celălalt (1Timotei 3:5).

Întrebarea care se pune este dacă această cerinţă referitoare la copii este valabilă doar atâta timp cât aceştia se află sub autoritatea părinţilor, deci cât stau acasă, sau dacă se aplică şi după ce aceştia au părăsit căminul părintesc. Noi credem că prima variantă este cea corectă, amintindu-ne însă că evoluţia ulterioară a caracterului lor depinde de educaţia pe care au primit-o în familie.

Un episcop este un ispravnic al lui Dumnezeu. Nu adunarea este aceea pe care el o supraveghează, ci este împuternicit să se ocupe de treburile lui Dumnezeu din cadrul adunării lui Dumnezeu.

Pentru a doua se afirmă că el trebuie să fie fără vină - repetiţia constituind o accentuare. Să nu existe nici o îndoială - omul respectiv trebuie să fie ireproşabil, atât pe plan doctrinar, cât şi moral.

De asemenea nu trebuie să fie încăpăţânat. Dacă un om este încăpăţânat sau căpos, nepermiţând nici o deosebire de vederi, atunci va fi neînduplecat şi nu va suporta să fie contrazis, nefiind prin urmare apt de a fi un conducător duhovnicesc. Un presbiter este un moderator, iar nu un autocrat dogmatic.

El nu trebuie să fie mânios. Chiar dacă are un temperament volatil, el a învăţat să şi-l stăpânească. Iar dacă are nervi, nu va permite ca aceştia să se manifeste.

Nu trebuie să fie dedat la vin. În cultura noastră, acest fapt pare atât de evident, încât aparent nici nu ar mai trebui menţionat, dar să nu uităm că Biblia a fost scrisă pentru toate culturile. În ţările în care creştinii consumă şi ei această băutură, există totuşi pericolul excesului şi al purtării necuviincioase ce rezultă din aceasta. Or, tocmai această nestăpânire este avută în vedere aici. Biblia face distincţie între folosirea vinului şi abuzarea de această băutură. Consumul vinului, cu măsură, a fost permis atunci când Isus a transformat apa în vin la nunta din Cana (Ioan 2:1-11). Apoi Pavel îi prescrie lui Timotei consumul de vin în scopuri medicale (1Timotei 5:23; vezi şi Proverbe 31:6). Dar consumul abuziv de vin şi de băuturi tari este condamnat la Proverbe 20:1;Proverbe 23:29-35. Deşi cuvântul nu cere abstinenţa totală de la consumul de vin, există o situaţie în care se recomandă reţinere, respectiv atunci când consumul de vin l-ar putea face să se poticnească pe un frate mai slab sau l-ar ofensa (Romani 14:21). Acest considerent stă la baza deciziei unui mare număr de creştini din America de Nord de a se abţine total de la consumul de băuturi alcoolice. În cazul presbiterului, nu se pune problema interdicţiei totale a vinului, ci doar a consumului excesiv de vin care duce la dezmăţ.

De asemenea presbiterul nu trebuie să fie violent. El nu trebuie să recurgă la folosirea forţei fizice, nu are voie să lovească pe nimeni. Am auzit de unii membri ai clerului care uneori îşi ating enoriaşii pentru a-i face să se îndrepte. Acest tip de intimidare nu are ce căuta în purtarea unui episcop.

El nu are voie să fie lacom de bani, adică nu trebuie să fie absorbit de dorinţa de îmbogăţire, care să-l facă să nu mai ia seama la modul prin care se îmbogăţeşte. E adevărat, cum sublinia şi Samuel Johnson, că „pofta de aur, lipsită de simţire şi remuşcare, constituie forma supremă de corupţie a omului degenerat." Un presbiter adevărat poate afirma, împreună cu Pavel: „N-am poftit nici argintul, nici aurul, nici hainele cuiva" (Fapte 20:33).

Pe plan pozitiv, un episcop trebuie să fie primitor de oaspeţi. Casa lui trebuie să fie deschisă totdeauna pentru străini, pentru cei cu probleme personale, pentru cei deznădăjduiţi şi oprimaţi. Ea trebuie să fie un loc în care să domnească părtăşia creştină, unde fiecare oaspete să fie primit ca şi când ar fi chiar Domnul Isus.

Apoi el trebuie să fie iubitor de bine - de oameni buni şi de lucruri bune. Vorbirea lui, activităţile sale, persoanele cu care se asociază - toate acestea trebuie să dezvăluie faptul că este detaşat de tot ce este discutabil, pătat sau greşit.

El trebuie să fie cumpătat (veghetor). Asta înseamnă că trebuie să fie prudent, discret şi stăpân pe sine. Acelaşi cuvânt este folosit la Tit 2:2,5,6,12, unde are înţelesul de om cu scaun la cap, cu stăpânire de sine şi alert.

În purtările sale faţă de alţii, presbiterul trebuie să fie drept.

În relaţia cu Dumnezeu trebuie să fie sfânt.

În purtarea faţă de el însuşi, trebuie să fie cu stăpânire de sine. La asta s-a referit Pavel la Galateni 5:22,23: ,,Roada Duhului este... stăpânirea de sine." Înseamnă că cineva este în stare să-şi stăpânească toate pasiunile şi apetiturile, pentru ca acestea să-l fie supuse lui Cristos. Deşi puterea pentru această stăpânire nu poate veni decât de la Duhul Sfânt, trebuie să existe disciplină şi cooperare din partea credinciosului.

Episcopul trebuie să fie sănătos în credinţă. El trebuie să se ţină cu tenacitate de doctrinele sănătoase din punct de vedere spiritual pe care ni le-a dat ca învăţătură Domnul Isus şi apostolii şi care au fost păstrate pentru noi în Noul Testament. Numai atunci va putea el să dea sfinţilor un regim nutritiv echilibrat de învăţătură sănătoasă, reducându-i la tăcere pe cei ce vorbesc împotriva adevărului.

Acestea sunt calităţile pe care trebuie să le întrunească cei ce sunt călăuze duhovniceşti în adunarea locală. Trebuie remarcat că nu se spune nimic despre statura fizică a cuiva, despre realizările pe planul culturii sau educaţiei, despre statutul social sau iscusinţa în afaceri. Chiar şi un măturător de stradă gheboşat, cu puţină educaţie sau chiar fără pregătire intelectuală poate fi un presbiter calificat pe baza staturii sale spirituale. Afirmaţia pe care o auzim adesea că un om de afaceri cu mari succes pe plan economic ar poseda exact calităţile de care e nevoie ca să fie lider în biserică pur şi simplu nu este adevărată.

Un alt punct pe care trebuie să-l menţionăm este faptul că imaginea pe care o prezintă Scriptura despre un presbiter evlavios nu este aceea a unui om care aranjează cine să fie invitat să vorbească la biserică sau care să se ocupe de reparaţiile clădirii sau de alte chestiuni administrative. Nicidecum! Adevăratul presbiter este profund şi vital angajat în viaţa spirituală a bisericii, prin învăţătura pe care o dă, prin sfaturile, îndemnurile, încurajările, mustrările şi îndreptarea pe care le oferă.

În biserica primară, exista „libertatea Duhului", adică libertatea bărbaţilor de a participa la adunări, după cum îi călăuzea Duhul Sfânt. Pavel descrie o atare adunare „deschisă" la 1Corinteni 14:26: „Atunci ce este de făcut, fraţilor? Când vă adunaţi laolaltă, fiecare dintre voi are un psalm, are o învăţătură, are o descoperire, are un cuvânt în limbă, are o interpretare: toate să se facă spre zidire." Este situaţia ideală, în care Duhul lui Dumnezeu este astfel liber să vorbească prin diverşi membri din adunare. Dar datorită naturii umane, oriunde există o atare libertate, aproape întotdeauna se vor găsi oameni care se vor grăbi să aducă învăţături false, angajându-se în dispute ce nu zidesc sau în devieri de la subiect, lipsite de călăuzirea Duhului.

Asta se întâmplase în adunările din Creta. Pavel şi-a dat seama că trebuie să existe o puternică conducere spirituală, care să ţină în frâu aceste abuzuri şi să păstreze libertatea Duhului. De asemenea el şi-a dat seama că era mare nevoie să fie numiţi bătrâni care să întrunească întru totul calităţile de presbiter. Prin urmare, în acest loc el reiterează condiţiile necesare pentru luarea unor acţiuni prompte în numirea de presbiteri în biserici.

Mulţi nesupuşi se ridicaseră în adunări, care sfidau autoritatea apostolilor, făgăduind învăţăturile lor. Aceşti oameni vorbeau fără folos, fiind amăgitori. Cuvintele lor nu aduceau nici o binefacere spirituală, ci îi văduveau pe oameni de adevăr, ducându-i în rătăcire.

Capii răutăţilor erau cei din ceata circumcişilor, adică învăţătorii iudaici care se dădeau creştini, dar susţineau că şi creştinii trebuie să fie circumcişi şi să ţină legea ceremonială iudaică. Or, prin asta ei negau în practică suficienţa lucrării lui Cristos.

Oameni de felul acestora trebuiau reduşi la tăcere. Ei trebuiau să înveţe că adunarea nu este o democraţie şi că libertatea cuvântului are limite. Aceşti oameni făcuseră ravagii în familii întregi. Să însemne asta că ei răspândiseră doctrinele lor nocive din casă în casă, pe ascuns? Aceasta este metoda preferată a cultelor deviate (2Timotei 3:6). Apoi motivele lor erau suspecte, ei urmărind câştig de bani şi folosindu-se de slujba creştină ca de o acoperire pentru scopurile lor mercantile. Mesajul lor era pe placul tendinţelor legaliste din inima omului, încurajându-i să creadă că ar putea câştiga bunăvoinţa lui Dumnezeu prin efectuarea unui set de ritualuri mecaniciste, în paralel cu trăirea unei vieţi corupte şi stricate. Ei predau, din dorinţa de câştig necinstit, învăţături pe care nu aveau nici un drept să le predea.

Aici Pavel îi aminteşte lui Tit cu ce fel de oameni are de a face. Această caracterizare de o deosebită francheţe şi causticitate se potrivea învăţătorilor falşi şi în general cretanilor. Pavel îl citează pe Epimenides, unul din proprii lor purtători de cuvânt, care a trăit în jurul anului 600 Î.Cr. şi care i-a numit mincinoşi, fiare sălbatice, mâncăcioşi leneşi. Se pare că fiecare popor îşi are trăsăturile naţionale, dar cretanii erau neîntrecuţi pentru depravarea lor. Erau mincinoşi inveteraţi. Erau ca nişte fiare sălbatice, trăind doar pentru a-şi satisface cele mai josnice şi mai sălbatice patimi. Ca unii care făceau alergie la muncă, fiind dedaţi la lăcomie şi îmbuibare, ei trăiau doar pentru plăceri, neavând loc în viaţa lor pentru mersul la biserică.

Apostolul confirmă acurateţea acestei schiţe de caracter. Cu ce materie primă nepromiţătoare trebuia să lucreze Tit! De ajuns să-l descurajeze pe orice misionar! Dar Pavel nu îi consideră pe aceşti oameni iremediabili, nici nu-l sfătuieşte pe Tit să-i abandoneze. Prin evanghelie există nădejde pentru toate categoriile de oameni, chiar şi pentru cei mai de jos. Şi astfel Pavel îşi sfătuieşte asistentul să-i mustre aspru, ca să fie sănătoşi în credinţa creştină. Unii din oamenii aceştia puteau deveni nu doar credincioşi exemplari, ci şi presbiteri evlavioşi din bisericile locale. Pasajul acesta e plin de încurajări pentru lucrătorii creştini în câmpuri de misiune dificile ale lumii. În fapt, care dintre câmpurile de misiune nu este greu? Dincolo de josnicia, obtuzitatea şi nepăsarea oamenilor, există întotdeauna viziunea că aceştia vor deveni sfinţi plini de har, curaţi şi credincioşi.

Alături de severele mustrări adresate învăţătorilor falşi, Tit trebuie să-i prevină să nu-şi îndrepte mintea spre basme evreieşti şi porunci date de oameni care se întorc de la adevăr. Iudaizatorii trăiau într-o lume a fanteziilor religioase şi a regulilor bazate pe consumul de alimente curate şi evitarea celor necurate, precum şi pe păzirea de întinarea ceremonială. Referitor la acestea, Pavel spune la Coloseni 2:23: „Aceste lucruri au, în adevăr, o aparenţă de înţelepciune, într-o închinare voită, o smerenie falsă şi o asprime faţă de trup, dar nu sunt de nici un preţ împotriva mulţumirii firii pământeşti."

Cele spuse de Pavel în continuare au dat naştere la atâtea interpretări greşite, încât e nevoie să facem în acest punct o explicaţie detaliată. El scrie: „Toate lucrurile sunt curate pentru cei curaţi; dar pentru cei necuraţi şi necredincioşi, nimic nu este curat, ci şi mintea, şi conştiinţa le sunt întinate."

Dacă scoatem cuvintele: pentru cei curaţi toate lucrurile sunt curate din contextul lor, considerându-le o declaraţie de adevăr absolut, în toate domeniile vieţii, dăm de bucluc, întrucât nu toate lucrurile sunt curate, chiar pentru cei cu mintea curată. Trist e că unii, pornind de la acest verset, au justificat consultarea unor reviste cu conţinut murdar, a unor filme excitante şi chiar imoralitatea în sine: La asta se referă Petru când spune că unii răstălmăcesc Scripturile „spre pierzarea lor" (2Petru 3:16).

Să fim înţeleşi: versetul acesta nu are absolut nimic de a face cu lucruri păcătoase în sine şi condamnate de Biblie. Proverbiala exprimare din acest verset trebuie înţeleasă în lumina contextului. Pavel nu s-a referit la chestiuni de morală indiscutabilă, la lucruri cu conţinut inerent fie greşit, fie bun, ci a discutat chestiuni de valoare morală neutră, lucruri considerate întinătoare de un iudeu ce trăia sub lege, dar care sunt perfect legitime pentru un creştin ce trăieşte sub har. Exemplul evident în această privinţă este cel al consumului de carne de porc, care nu

era permis copiilor lui Dumnezeu din Vechiul Testament, dar pe care Domnul Isus îl modifică, atunci când spune că nici un lucru care intră în om nu-l poate întina (Marcu 7:15). Spunând aceste cuvinte El a pronunţat toate alimentele curate (Marcu 7:19). Pavel a avut şi el în vedere acest adevăr, când a spus: „Dar nu carnea ne face pe noi plăcuţi lui Dumnezeu; nu câştigăm nimic dacă mâncăm din ea şi nu pierdem nimic dacă nu mâncăm" (1Corinteni 8:8). Când spune: „Pentru cei curaţi toate lucrurile sunt curate," el înţelege prin asta că pentru credinciosul născut din nou toate alimentele sunt curate, dar pentru cei întinaţi şi necredincioşi nimic nu este curat. Nu ceea ce mănâncă o persoană îl întinează, ci ceea ce iese din inima lui (Marcu 7:20-23). Dacă viaţa cuiva este necurată, dacă nu are credinţă în Domnul Isus, atunci nimic nu este curat pentru el. Respectarea unor reguli de dietă nu va avea nici un efect asupra lui. Mai întâi de toate el are nevoie să fie convertit, să primească mântuirea în dar, iar nu să încerce s-o dobândească prin ritualuri sau legalism. Chiar minţile şi conştiinţele oamenilor întinaţi sunt corupte. Procesele lor mentale şi puterile lor morale sunt întinate. Nu se pune problema unei întinări ceremoniale externe, ci a corupţiei şi depravării interne.

Evident, când se referă la învăţători i falşi, adică la iudaizatori, Pavel spune că ei mărturisesc că îl cunoscut pe Dumnezeu, dar cu faptele îl tăgăduiesc. Ei se dau creştini, dar practica lor nu se potriveşte cu mărturia lor. Apoi, pentru a amplifica această aspră condamnare, apostolul spune că sunt o urâciune, nesupuşi şi netrebnici pentru orice faptă bună (descalificaţi). Comportarea lor personală era lamentabilă. În ochii lui Dumnezeu, ei trăiau în totală neascultare. Cât priveşte faptele bune faţă de Dumnezeu sau faţă de om, acestea nu valorau nimic. A vorbit oare Pavel mânat de dragostea creştină, când s-a exprimat cu cuvinte atât de aspre la adresa altora? Răspunsul este un hotărât da. Dragostea niciodată nu trece cu vederea păcatul. Oamenii aceştia perverteau evanghelia, dezonorând Persoana şi lucrarea Domnului Isus şi ducând la pierzare sufletele oamenilor. A fi îngăduitor cu asemenea oameni este un păcat.

Vieţile învăţătorilor falşi erau mai degrabă mincinoase, decât evlavioase. Prin conduita lor ei tăgăduiau marile adevăruri ale credinţei. Cine poate măsura daunele aduse mărturiei creştine de cei ce să dădeau mari sfinţi, dar trăiau în realitate o mare minciună? Sarcina încredinţată lui Tit (şi tuturor slujitorilor adevăraţi ai Domnului) a fost de a preda învăţătura sănătoasă. El trebuia să reducă prăpastia uriaşă dintre ceea ce spuneau copiii lui Dumnezeu cu gura şi ceea ce trăiau în viaţa de zi cu zi. De fapt aceasta este nota dominantă a epistolei: trăirea în practică a doctrinei sănătoase prin săvârşirea de fapte bune. Următoarele versete ne oferă exemple practice despre ce constituie aceste fapte bune.

Mai întâi, ne ocupam de cei bătrâni - nu de bătrâni în sensul de presbiteri, ci de oameni în etate, cu experienţă şi maturitate, care trebuie să fie treji. În principal aceasta înseamnă că ei trebuie să consume vinul cu măsură, dar are un sens mult mai cuprinzător, referindu-se la toate compartimentele vieţii lor.

Ei trebuie să fie vrednici de cinste, plini de demnitate, dar nu morocănoşi. Asta pentru că şi alţii au necazurile lor.

Oamenii mai vârstnici trebuie să fie cumpătaţi, adică echilibraţi şi discreţi.

Ei trebuie să fie sănătoşi în credinţă. Vârsta îi face pe unii oameni nepăsători, blazaţi şi chiar cinici. Cei care sunt sănătoşi în credinţă sunt însă mulţumitori, optimişti şi oameni plăcuţi, în a căror companie îţi place să stai.

Ei trebuie să fie sănătoşi şi în dragoste. Dragostea nu este egocentristă, ci se gândeşte la alţii şi se manifestă prin dărnicie.

De asemenea, ei trebuie să fie viguroşi în răbdare. Vârsta aduce cu sine neputinţe şi dizabilităţi, uneori greu de suportat. Cei care sunt însă sănătoşi în capacitatea de a răbda vor rezista, purtându-şi cu har şi răbdare încercările.

Femeile în vârstă trebuie de asemenea să se poarte cu reverenţă. Păzeşte-ne Doamne de femeile care nu sunt preocupate decât cu fleacuri! Ele nu trebuie să fie defăimătoare. Termenul folosit de Pavel aici, în textul din greaca veche, este diabolos, adică diavolul. Este un cuvânt foarte nimerit, întrucât bârfa şi vorbirea de rău sunt de origine diabolică. Ele nu trebuie să fie înrobite de băutură. De fapt, ele nu trebuie să fie înrobite de mâncare, băutură sau medicamente. Deşi nu li se repartizează nici un rol public în lucrarea din cadrul bisericii, femeile mai în vârstă au încredinţarea de a preda acasă. Cine poate măsura potenţialul unei asemenea slujbe!

În mod concret, femeile mai vârstnice trebuie să le îndemne pe cele tinere. Anii îndelungaţi de studiere a Bibliei şi de experienţă practică o învrednicesc pe o asemenea soră creştină să împărtăşească uneia mai tinere sfaturile ei preţioase, la început de drum. Altminteri fiecare generaţie ar trebui s-o ia de la început, repetând greşelile celei precedente, şi trebuind să înveţe din experienţa proprie. Deşi responsabilitatea predării este aşezată aici pe umerii femeilor mai vârstnice, orice persoană tânără va cultiva prietenia creştinelor mai în etate, solicitându-le sfaturile şi căile de îndreptare.

Femeile tinere trebuie învăţate să-şi iubească soţii. Dar asta înseamnă mai mult decât a-i săruta când ies pe uşă, mergând la serviciu. Sunt incluse aici o sumedenie de modalităţi prin care o soţie poate să demonstreze că îl respectă cu adevărat - recunoscându-i rolul de cap al familiei, neluând nici o decizie majoră fără el, ţinându-şi casa în ordine, îngrijindu-se de aspectul ei exterior, nedepăşind posibilităţile lor financiare, mărturisind imediat şi iertând cu bunăvoinţă, păstrând liniile de comunicaţie întotdeauna deschise, abţinându-se de la criticarea sau contrazicerea soţului de faţă cu alţii şi acordându-i sprijinul când lucrurile nu merg bine.

Ele trebuie învăţate să-şi iubească copiii - citindu-le din Biblie şi rugându-se cu ei, întâmpinându-i când se întorc de la şcoală sau de la joacă, disciplinându-i ferm dar drept şi mulându-i pentru slujirea Domnului, mai degrabă decât pentru lume şi pentru iad.

Tinerele femei trebuie învăţate să fie cumpătate, adică să-şi dea seama ce se cuvine să facă ele ca surori creştine şi de ce extreme să se ferească. Ele trebuie să fie curate (dând dovadă de castitate), credincioase soţilor lor şi evitând necurăţia în gândurile, cuvintele sau acţiunile lor. Ele trebuie să fie gospodine bune. Trebuie să-şi dea seama că aceasta este slujirea divină pe care au datoria s-o desfăşoare pentru slava lui Dumnezeu. Femeile mai vârstnice trebuie să imprime în surorile tinere gândul că este o onoare deosebită să-L slujească pe Domnul în familie ca soţii şi mame, mai degrabă decât să fie angajate în servicii în afara căminului, neglijându-şi astfel familia. Femeile tinere trebuie să fie învăţate să fie bune - adică să trăiască pentru alţii, să fie primitoare de oaspeţi, să fie amabile şi generoase, iar nu egocentriste şi posesive. Ele trebuie să fie supuse soţilor lor, recunoscând că ei sunt capii familiilor. Dacă o soţie este mai talentată şi mai capabilă decât soţul ei, în loc să-l domine, ea ar trebui să-l încurajeze şi să-l ajute să-şi asume un rol mai activ în familie, ca lider şi să slujească în biserica locală. Dacă este ispitită să-l cicălească, trebuie să se împotrivească ispitei, înlocuind cicăleala cu lauda la adresa soţului. Toate acestea trebuiesc făcute pentru a păzi cuvântul lui Dumnezeu, ca să nu fie hulit sau discreditat. Pe tot cuprinsul acestei scrisori, Pavel este conştient de ocara ce este adusă cauzei Domnului atunci când copiii Săi trăiesc o viaţă ce nu corespunde mărturiei lor.

Pavel nu l-a îndemnat pe Tit să le înveţe el pe tinerele surori, ci, din raţiuni ce ţin de discreţie, a lăsat această slujbă în seama surorilor mai vârstnice. Dar lui Tit i se spune să-i sfătuiască pe tineri şi mai ales să-i îndemne să fie cumpătaţi, să ştie să se stăpânească. Este un îndemn cât se poate de potrivit, având în vedere zelul debordant ce-i caracterizează pe tineri, energia, neastâmpărul lor şi puternicele porniri ce-i caracterizează, în toate domeniile vieţii, ei trebuie să înveţe să se stăpânească şi să atingă echilibrul.

Pavel are un mic îndemn şi pentru Tit. Ca unul căruia i s-a încredinţat sarcina de a exercita grija faţă de biserici, Tit trebuie să exercite grija şi faţă de menţinerea unui model consecvent de fapte bune. Trebuie să existe o paralelă apropiată între doctrină şi comportarea sa. Învăţătură trebuie să fie caracterizată de integritate, reverenţă şi incoruptibilitate. Prin integritate se înţelege că învăţătura trebuie să corespundă cu credinţa transmisă odată pentru totdeauna sfinţilor. Prin reverenţă Pavel vrea să spună că învăţătura trebuie să fie plină de demnitate şi înţelepciune. Iar prin incoruptibilitate - termen pe care, din păcate, cele mai multe versiuni modeme ale Bibliei îl omit (ca de atâtea ori - vezi notele de subsol din NKJV, textul critic pare să încorporeze textele omise de alte versiuni, aceste texte bazându-se pe manuscrisele cele mai vechi, provenite mai cu seamă din Egipt. Traducerile KJV şi NKJV preferă textul tradiţional, care este de obicei, dar nu întotdeauna, susţinut de manuscrisele majoritare - textul majoritar) - se înţelege învăţătorul sincer care nu se poate lăsa corupt sau abătut de la calea adevărului.

Vorbirea sănătoasă care să nu poată fi condamnată este degajată de orice lucru faţă de care s-ar putea obiecta. O astfel de vorbire trebuie să fie liberă de chestiuni secundare, de noutăţi doctrinare, de ciudăţenii, de excentricităţi şi alte lucruri de felul acestora. Acest tip de slujbă este irezistibil. Cei care se opun învăţăturii sănătoase sunt ruşinaţi, întrucât nu găsesc nici o spărtură în armura credinciosului. Nu există argument mai puternic decât o viaţă de sfinţenie!

În acest punct li se oferă instrucţiuni speciale sclavilor. Să nu uităm că Biblia recunoaşte chiar şi existenţa unor instituţii cu care nu este de acord. De pildă, Vechiul Testament consemnează viaţa de poligamie trăită de mulţi dintre patriarhi, deşi poligamia nu a fost niciodată voia lui Dumnezeu pentru oamenii Săi. Dumnezeu nu a aprobat niciodată nedreptăţile şi cruzimea sclaviei; cândva El îi va trage la răspundere pe stăpânii de sclavi, în acelaşi timp, Noul Testament nu sprijină ideea răsturnării sclaviei prin forţă, prin revoluţie. Mai degrabă, Noul Testament condamnă şi elimină abuzurile sclaviei prin intermediul evangheliei. Istoria consemnează că relele sclaviei au dispărut acolo unde Cuvântul lui Dumnezeu a fost predicat şi predat cu sârguinţă.

Dar între timp, acolo unde există sclavie, asta nu înseamnă că sclavul este exclus de la tot ceea ce are mai bun creştinismul. El poate fi un martor al puterii transformatoare a lui Cristos, putând împodobi doctrina despre Dumnezeu Mântuitorul nostru. În Noul Testament sclavilor li se acordă mai mult spaţiu decât dregătorilor de naţiuni! Asta ar putea indica importanţa lor relativă în împărăţia lui Dumnezeu. Robii creştini trebuie să fie supuşi stăpânilor lor, cu excepţia cazurilor în care această supunere ar însemna nesupunere faţă de Domnul. În cazul acesta, ei trebuie să refuze şi să suporte în linişte consecinţele neascultării lor, în virtutea faptului că sunt creştini. Ei trebuie să-i mulţumească pe stăpânii lor în toate privinţele, adică să fie productivi, pe plan calitativ şi cantitativ. Toate aceste servicii pot fi făcute ca pentru Cristos, fiind pe deplin răsplătite de El. Robii nu trebuie să întoarcă vorba stăpânilor lor sau să fie obraznici. Mulţi sclavi au avut privilegiul de a-i conduce pe stăpânii lor la Domnul Isus în primele zile ale creştinismului, asta datorându-se în mare parte prăpăstiei ce exista între sclavii păgâni şi sclavii creştini.

Una din cele mai evidente deosebiri a constat în faptul că creştinii nu s-au pretat la păcatul atât de prevalent între ceilalţi sclavi, respectiv hoţia. Etica creştină îi obliga la norme stricte de cinste. Mai e de mirare oare că sclavii creştini se vindeau cu un preţ mai mare la licitaţie? În general ei erau învăţaţi să manifeste o totală şi autentică fidelitate. Ei trebuiau să inspire încredere totală şi astfel să împodobească doctrina lui Dumnezeu Mântuitorul nostru în toate aspectele vieţii şi slujirii lor. Ceea ce era adevărat pe vremea aceea cu privire la robii creştini este valabil astăzi cu privire la toţi salariaţii creştini.

Următoarele patru versete formează o minunată vinietă a mântuirii noastre. Admirând această bijuterie literară, nu trebuie s-o detaşăm de contextul ei. Până în acest punct Pavel i-a îndemnat pe toţi membrii familiei lui Dumnezeu să aibă o purtare corespunzătoare. Acum el arată că unul din scopurile majore ale mântuirii noastre este acela de a produce în noi o viaţă de sfinţenie statornică.

Căci harul lui Dumnezeu... s-a arătat. Aici harul lui Dumnezeu este practic sinonim cu Fiul lui Dumnezeu. Harul lui Dumnezeu s-a arătat atunci când Domnul Isus a vizitat planeta noastră şi în special când S-a dat pe Sine pentru păcatele noastre. El S-a arătat pentru mântuirea tuturor oamenilor. Lucrarea Sa înlocuitoare este suficientă pentru răscumpărarea tuturor oamenilor. O ofertă autentică de iertare şi izbăvire se face tuturor. Dar numai cei care îl primesc cu adevărat ca Domn şi Mântuitor sunt mântuiţi. Nu se sugerează nici aici, nici în vreun alt loc din Biblie că toţi vor fi, în cele din urmă, mântuiţi. Mântuirea universală este o minciună a diavolului.

Acelaşi har care ne mântuieşte ne şi instruieşte în şcoala sfinţeniei. Or, în această şcoală există o serie de lucruri interzise, de care trebuie să ne debarasăm.

Primul este nelegiuirea.

Al doilea îl constituie: poftele lumeşti - nu doar păcatele sexuale, ci şi dorinţa de îmbogăţire, de acaparare a puterii, a plăcerilor, faimei sau a oricărui lucru care este în esenţă lumesc.

În latura pozitivă, harul ne învaţă să trăim în veacul de acum în cumpătare şi dreptate faţă de alţii şi cu evlavie în lumina curată a prezenţei Sale. Acestea sunt virtuţile care trebuie să ne caracterizeze în lumea aceasta, unde toate din jurul nostru se vor dizolva. Aici este locul pelerinajului nostru, iar nu patria noastră finală.

Cât trăim ca străini pe pământ, suntem inspiraţi de o nădejde minunată - arătarea slavei marelui nostru Dumnezeu şi Mântuitor Isus Cristos. Prin aceasta trebuie să înţelegem oare că este vorba despre Răpire, când Cristos Se va arăta în slavă bisericii, ducând-o în cer (1Tesaloniceni 4:13-18) Sau mai degrabă textul se referă la venirea lui Cristos pentru a domni, când Se va arăta în slavă lumii întregi, când îşi va înfrânge duşmanii şi-şi va întemeia împărăţia (Apocalipsa 19:11-16) În principal noi credem Pavel se referă aici la prima ipostază - la venirea lui Cristos ca să-Şi ia mireasa, biserica. Dar fie că va veni ca Mire, fie care Rege, credinciosul trebuie să fie pregătit şi să aştepte slăvită Sa venire.

Aşteptând întoarcerea Sa, noi nu putem uita scopul primei Sale veniri şi a Jertfirii Sale de Sine. El S-a dat pe Sine însuşi nu numai pentru a ne mântui de vină şi de pedeapsa păcatului, ci şi ca să ne răscumpere din orice fărădelege. Ar fi fost o mântuire de jumătate dacă pedeapsa păcatului ar fi fost anulată, dacă stăpânirea acestuia asupra vieţilor noastre ar fi rămas necucerită.

El S-a dat pe Sine însuşi şi ca să-Şi curăţească un popor (special) care să fie al Lui. Ediţia din 1611 a Bibliei, supranumită „King James" se exprimă foarte plastic (în vremea noastră pare ciudat, întrucât sensul termenului „peculiar" s-a modificat. Versiunea KJV este o traducere foarte exactă; majoritatea aşa-ziselor „erori" se datorează - ca în cazul de faţă schimbărilor care au intervenit în limba engleză, în cele aproape patru veacuri de când a fost redactată această traducere) aici, spunând „a peculiar people" (în engleză „peculiar" are azi sensul de „exclusiv, individual, deosebit, unic" dar şi acela de „neobişnuit, ciudat, original", n.tr.) Prea de multe ori suntem „peculiar" (adică ieşiţi din comun, n.tr.), dar nu în sensul avut în vedere de El! El nu a murit ca să ne facă nişte oameni ciudaţi sau bizari, ci un popor care să-I aparţină Lui într-un mod special - nicidecum să ne aparţinem nouă înşine sau lumii. Şi S-a dat pe Sine însuşi pentru noi ca să fim plini de râvnă pentru fapte bune. Cu alte cuvinte, trebuie să fim pătrunşi de entuziasmul de a face fapte de bunătate în numele Lui şi pentru slava Lui. Când ne gândim la zelul manifestat de oameni pentru sport, politică şi afaceri, ar trebui să încolţească în noi gelozia; ar trebui ca acest fapt să ne inspire la fapte bune.

Acestea sunt lucrurile pe care Tit a fost împuternicit să le transmită - tot ce s-a discutat în versetele precedente şi în special scopurile urmărite prin jertfa Mântuitorului. Tit avea datoria de a-i îndemna sau încuraja pe sfinţi să trăiască o viaţă de evlavie practică şi să-i mustre pe toţi cei care contraziceau învăţăturile apostolice, atât cu vorba, cât şi cu fapta. Tit nu trebuia să-şi ceară scuze pentru că desfăşura o slujbă energică. Toate trebuiau făcute cu toată autoritatea şi îndrăzneala Duhului Sfânt. Nimeni să nu te dispreţuiască. Tit nu trebuie să-şi facă probleme pentru că era tânăr sau că nu era evreu sau că ar fi avut orice alt dezavantaj natural. El rostea cuvântul lui Dumnezeu şi în aceasta consta toată autoritatea lui.

Tit mai avea datoria de a le aduce aminte credincioşilor din adunările cretane despre responsabilităţile lor faţă de stăpânire - faţă de autorităţile locale şi de stat. În viziunea creştină, toate guvernele sunt rânduite de Dumnezeu (Romani 13:1). Un regim poate fi foarte necreştin sau chiar anti-creştin,. dar orice guvern este mai bun decât nici un guvern. Absenţa guvernului înseamnă anarhie. Or, oamenii nu pot supravieţui multă vreme în condiţii de anarhie. Chiar dacă un dregător nu-L cunoaşte personal pe Dumnezeu, el este „unsul Domnului" în privinţa poziţiei oficiale pe care o ocupă şi ca atare trebuie respectat. Creştinii trebuie să fie supuşi dregătorilor şi autorităţilor. Dar dacă un guvern îşi părăseşte sfera rânduită de Dumnezeu şi-i comandă credinciosului să nu se supună lui Dumnezeu, atunci credinciosul trebuie să refuze, bazat pe principiul de la Fapte 5:29: „Trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai mult decât de oameni." Dacă va fi pedepsit, să suporte această pedeapsă în linişte, acceptând-o ca pentru Domnul.

Un creştin nu trebuie să-l vorbească de rău pe nimeni. În alte locuri din Biblie ni se interzice concret să vorbim de rău un dregător (Exod 22:28;Fapte 23:5) - poruncă de care toţi creştinii trebuie să-şi aducă aminte în vâltoarea campaniilor politice sau în nemuri de restrişte, de prigoană sau de asuprire. Dar aici se lărgeşte cadrul interdicţiei persoanele fiind apărate şi de ridiculizare, calomniere, insultă sau abuzuri verbale. Ce oceane de întristare şi necazuri s-ar evita, iacă creştinii ar asculta de acest principiu simplu: să nu vorbească pe nimeni de rău!

Noi trebuie să fim paşnici şi să evităm cearta. E nevoie de doi pentru ca să izbucnească o dispută. Când cineva încerca să-l aţâţe pe D. Ironside la o ceartă cu privire la o chestiune de importanţă minoră, asupra căreia predicase, el răspundea: „Frate dragă, când vom ajunge în cer, unul din noi se va dovedi că nu a avut dreptate şi poate că acela voi fi eu." Şi cu acest duh punea capăt la orice polemici.

Apoi trebuie să fim blânzi. Este greu să ne gândim la această calitate fără să ne gândim la Domnul Isus. El a fost manierat şi bun, paşnic şi conciliator. Iar noi trebuie să arătăm blândeţe sau amabilitate faţă de toţi oamenii. Se pare atât de nimerit ca amabilitatea să fie propovăduită ca una din virtuţile de seamă ale creştinului. În esenţă ea înseamnă să ne gândim cu smerenie la alţii, să-i punem pe alţii pe locul întâi şi să spunem şi să facem lucruri frumoase, amabile, curtenitoare. Principiul amabilităţii cere ca să-i slujeşti pe alţii înainte de a te sluji pe tine, să prinzi orice prilej de a-i ajuta pe alţii şi să exprimi cu promptitudine şi apreciere pentru gesturile de amabilitate de care ţi se face parte. Amabilitatea nu se poartă niciodată necuviincios, vulgar sau bădăran.

Din nou, în mijlocul unei secţiuni cu puternic conţinut etic, apostolul introduce o doctrină clasică a mântuirii noastre, punând accentul pe ţelul mântuirii, respectiv trăirea unei vieţi de fapte bune. Iată care este înlănţuirea ideilor aici:

(1) condiţia noastră înainte de mântuire, versetul 3;

(2) natura mântuirii noastre, versetele 4-7;

(3) rezultatul practic al mântuirii, versetul 8.

Imaginea pe care o avea Dumnezeu despre noi înainte de mântuire nu este deloc măgulitoare. Pretinzând că ştiam răspunsurile la toate întrebările, noi eram în realitate fără minte, neputând pricepe adevărurile spirituale şi neînţelepţi în opţiunile şi în conduita noastră.

Noi eram neascultători de Dumnezeu şi poate şi de părinţi şi de alte autorităţi.

Noi eram înşelaţi de diavolul şi de propria noastră judecată pervertită, nenimerind niciodată calea cea bună şi sfârşind mereu în înfundături.

Noi eram robiţi de diverse obiceiuri necurate, subjugaţi de viaţa rea a gândurilor noastre şi săvârşeam păcate de tot felul.

Viaţa era un şir nesfârşit de răutate şi invidie faţă de alţii.

Nevrednici de a fi iubiţi şi egoişti, noi eram mizerabili şi-i făceam şi pe alţii mizerabili; demni de a fi urâţi şi urându-ne unii pe alţii:

Ce trist comentariu asupra vieţii printre vecini certăreţi, colegi de muncă puşi mereu pe ceartă, competitori angajaţi în competiţie pe viaţă şi pe moarte, şi în mijlocul unor familii învrăjbite!

Acest tablou deprimant al depravării omului este întrerupt de unul din marile dar din Scriptură. Ce recunoscători putem fi pentru aceste conjuncţii venite la momentul potrivit, care semnalează minunata intervenţie a lui Dumnezeu, pentru a-l salva pe om de la propria sa distrugere! Cineva le-a numit barierele aşezate de Dumnezeu pe drumul omului spre iad.

Dar când s-a arătat bunătatea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, şi dragostea Lui faţă de oameni... Acest lucru a avut loc atunci când Domnul Isus S-a arătat lumii în urmă cu peste o mie nouă sute de ani. În alt sens, bunătatea şi dragostea lui Dumnezeu s-au arătat faţă de noi atunci când am fost mântuiţi. Tocmai ca manifestare a acestor atribute Şi-a trimis El preaiubitul Fiu ca să moară pentru o lume de păcătoşi răzvrătiţi.

Termenul din greacă folosit aici în sintagma: dragostea... faţă de oameni este baza cuvântului filantropie, care combină ideea de dragoste, graţie şi compasiune.

Titlul Dumnezeu, Mântuitorul nostru se referă la Dumnezeu Tatăl - Mântuitorul nostru în sensul că El L-a trimis pe Fiul Său în lume ca Jertfa noastră pentru păcat. Domnul Isus mai este numit Dumnezeu Mântuitorul nostru (2:13) pentru faptul că a plătit penalizarea necesară pentru ca noi să putem fi iertaţi şi izbăviţi.

El ne-a mântuit de vină şi de pedeapsa pentru toate păcatele noastre - trecute, prezente şi viitoare. Aceste păcate erau privite în viitor, când a murit Mântuitorul nostru, şi încă nu fuseseră săvârşite în timp, dar moartea Lui le-a acoperit pe toate. Totuşi nu ştiu cum se face că omului îi este cel mai greu să înţeleagă unul din cele mai simple şi mai clare adevăruri ale evangheliei, anume că mântuirea nu se bazează pe faptele bune; că nu devii creştin prin trăirea unei vieţi creştine. Nu oamenii buni merg în rai. Mărturia consecventă a Bibliei este că omul nu poate câştiga sau merita mântuirea (Efeseni 2:9;Romani 3:20;Romani 4:4,5;Romani 9:16;Romani 11:6;Galateni 2:16;Galateni 3:11). Omul nu se poate mântui pe sine prin fapte bune; toate faptele sale neprihănite sunt ca nişte cârpe murdare în ochii lui Dumnezeu (Isaia 64:6). El nu poate deveni creştin prin trăirea unei vieţi creştine, pentru simplul motiv că nu are putere în el însuşi de a trăi o viaţă creştină. Nu oamenii buni sunt cei ce merg în cer, ci păcătoşii care au fost salvaţi prin harul lui Dumnezeu!

Mântuirea nu poate fi câştigată prin fapte bune, deoarece faptele bune sunt rezultatul mântuirii. Oriunde există o mântuire adevărată, faptele bune nu vor întârzia să se arate. Şi astfel citim că Dumnezeu nu ne-a mântuit din pricina faptelor neprihănirii pe care le-am făcut noi, ci după îndurarea Lui. Mântuirea este o lucrarea a îndurării - nu a justiţiei. Justiţia reclamă aplicarea pedepsei binemeritate; îndurarea asigură o cale neprihănită prin care se poate evita pedeapsa.

Dumnezeu ne-a mântuit prin spălarea regenerării (naşterii din nou). Convertirea este cu adevărat o nouă creaţie (2Corinteni 5:17) şi aici această nouă creaţie este prezentată sub forma alegorică a unei băi. Este aceeaşi imagine folosită de Domnul Isus când i-a învăţat pe ucenici că există o singură baie a regenerării, dar e nevoie de multe curăţiri de întinare (Ioan 13:10). Baia regenerării nu are nimic de a face cu botezul. Nu este o curăţire trupească făcută cu ajutorul apei, ci o curăţire morală prin cuvântul lui Dumnezeu (Ioan 15:3). Botezul nici măcar nu este un simbol al acestei băi, ci descrie, mai degrabă, îngroparea cu Cristos în moarte (Romani 6:4).

Naşterea noastră din nou este definită de asemenea ca o reînnoire a Duhului Sfânt. Duhul lui Dumnezeu produce o minunată transformare - nu îmbrăcarea omului vechi cu haine noi, ci îmbrăcarea omului nou cu haine! Duhul Sfânt este Agentul în procesul regenerării iar cuvântul lui Dumnezeu este instrumentul.

Dumnezeu a turnat Duhul Sfânt peste noi din belşug. Înăuntrul fiecărui credincios locuieşte Duhul Sfânt din clipa în care s-a născut din nou. Duhul este suficient pentru a produce glorioasa reînnoire despre care se vorbeşte aici. Duhul este dăruit prin Isus Cristos Mântuitorul nostru. După cum belşugul de la curtea lui Faraon a fost mediat către Iacov prin Iosif, tot aşa binecuvântările lui Dumnezeu, inclusiv inexprimabila binecuvântare a Duhului Său, ne sunt mediate prin Domnul Isus. Isus este „Iosiful" nostru.

Toate trei Persoanele Binecuvântatei Treimi sunt menţionate în legătură cu mântuirea noastră: Dumnezeu Tatăl, (versetul 4); Duhul Sfânt (versetul 5); şi Dumnezeu Fiul (versetul 6).

Urmarea neîntârziată a regenerării noastre este ca, fiind îndreptăţiţi prin harul Lui, să devenim moştenitori potrivit nădejdii vieţii veşnice. Prin răscumpărarea care este în Cristos Isus, Dumnezeu ne socoteşte neprihăniţi printr-un act de har uimitor, iar noi devenim moştenitori a tot ce a pregătii Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc. Tot ce se cuprinde în a fi cu Cristos şi ca El pentru veşnicia întreagă este nădejdea noastră.

Când Pavel spune: „Adevărat este cuvântul acesta" trebuie să înţelegem oare că se referă la secţiunea precedentă, sau la restul versetului? Forţa argumentării sale pare să stea în faptul că, după ce am fost mântuiţi de atâtea lucruri, printr-o mântuire atât de mare, acum trebuie să trăim într-o manieră vrednică de înalta noastră chemare.

Tit avea datoria să stăruie asupra acestor lucruri (discutate în versetele 1-7) în slujba desfăşurată de el la Creta, aşa încât credincioşii să caute să fie cei dintâi în fapte bune. Deşi sintagma fapte bune ar putea însemna ocupaţii onorabile, sensul mai larg - fapte bune în general - este probabil cel avut în vedere aici. Orice învăţătură dată credincioşilor ca purtarea lor să fie pe măsura mărturiei lor creştine este excelentă şi de folos. Orice învăţătură trebuie să aibă o aplicaţie personală şi practică.

Desigur, există întotdeauna capcane de care trebuie să ne ferim în slujba creştină. Pe vremea lui Pavel, erau întrebările nebune (adică dispute fără rost) privitoare la alimente curate şi necurate, la reguli legate de Sabat şi la respectarea anumitor zile sfinte. Se iscau polemici privitoare la genealogii, atât îngereşti, cât şi omeneşti. Apoi izbucneau certuri privitoare la reguli foarte minuţioase care fuseseră create pe fundalul legii. Pavel este dezgustat de acestea, considerându-le nefolositoare şi zadarnice.

Bine ar face slujitorii Domnului din zilele noastre să pună la inimă sfaturile apostolului Pavel, evitând următoarele tangente:

O preocupare prea mare faţă de metode în sine, mai degrabă decât faţă de realităţile spirituale. De pildă, dezbaterile ce nu se mai termină privitoare la modul în care trebuie luată Cina Domnului: cu vin fermentat, sau doar cu must (ori suc de struguri, în Statele Unite, n.tr.); sau dacă trebuie să se servească dintr-un singur pahar comun, sau în cupe individuale. Ca şi când acestea ar fi chestiuni importante în Biblie!

Slujitorii Domnului trebuie să se ferească şi de tăierea firului în patru, de fleacuri.

De concentrarea asupra unui singur adevăr, sau chiar a unui singur aspect al adevărului, ca şi când celelalte nu ar fi importante!

Alegorizarea Scripturilor, până când acestea par absurde.

Discuţii teologice sterile care nu zidesc pe nimeni.

Alunecarea de la Cuvânt la politică şi la căile lăturalnice ce o însoţesc; alipirea la tot felul de cruciade creştine, de combatere ba a acestui rău, ba a celuilalt.

Ce tragedie să ne irosim timp de mare preţ cu aceste lucruri, când o lume întreagă piere în jurul nostru!

Omul care se preocupă de aceste chestiuni minore este un eretic care aduce dezbinare (termenul eretic (KJV heretic) derivă din greaca veche, unde avea sensul de dezbinator (divisive, NKJV). O persoană care dezbină biserici de obicei va propaga învăţături false sau doctrine „eretice", dar aceasta este o evoluţie ulterioară a termenului hairetikos). De obicei pe vioara acestui om nu se găseşte decât o notă muzicală, pe care acesta o cântă la nesfârşit. Curând el îşi va strânge în jurul lui un cerc intim de oameni, cu aceleaşi păreri negativiste, respingându-i pe ceilalţi oameni. Un astfel de om nu se va da în lături să dezbine o întreagă adunare, numai să nu renunţe el la punctele sale de vedere doctrinare la care ţine atât de mult. Nici o biserică nu trebuie să tolereze o atare atitudine. Dacă i s-a dat o mustrare şi apoi încă una, iar el persistă în lucrarea sa de dezbinare, atunci trebuie exclus din părtăşia bisericii locale iar creştinii trebuie să nu mai întreţină contacte sociale cu el. Să sperăm că această ostracizare îl va face să se pocăiască şi să trateze mai echilibrat cuvântul lui Dumnezeu.

Pentru ca nu cumva să creadă cineva că un astfel de om nu constituie o ameninţare gravă la adresa bisericii, apostolul îl înfierează, numindu-l un stricat care păcătuieşte, fiind condamnat prin sine însuşi, (verset tradus după ediţia CLV, Bielefeld, Germania, întrucât este mult mai apropiată în acest punct de traducerea engleză folosită de autor în comentariu, n.tr.). El se „auto-condamnă" întrucât ţine morţiş la răutatea sa, chiar după ce a fost avertizat de creştinii responsabili.

Epistola se încheie cu câteva directive adresate de Pavel lui Tit. Pavel intenţiona să-l trimită fie pe Artema, fie pe Tihic, ca să-l înlocuiască pe Tit la Creta, preluând de la acesta povara lucrării. Cu Tihic ne-am mai întâlnit, la Fapte 20:4;Efeseni 6:21;Coloseni 4:7, dar cu Artema încă nu am făcut cunoştinţă. Din 2Timotei 4:12 se poate deduce că Tihic a fost trimis la Efes, iar nu în Creta, ceea ce înseamnă că înlocuitorul lui Tit în Creta a fost, după câte se pare, Artema. Imediat după sosirea acestuia, Tit trebuia să se ducă la Nicopolis, unde Pavel era hotărât să ierneze. Pe vremea aceea erau cel puţin şapte cetăţi numite Nicopolis, dar majoritatea comentatorilor cred că Tit a ales-o pe cea din Epir, în vestul Greciei.

Tit urma să fie vizitat de avocatul Zena şi de Apolo. Poate că aceştia i-au transmis lui Tit scrisoarea din partea lui Pavel. Pe vremea aceea existau două feluri de avocaţi: cărturarii, care expuneau legea religioasă şi juriştii care se ocupau de dreptul civil. Ni se cere să decidem căreia dintre categorii îi aparţinea Zena. Eu înclin să cred că este vorba de prima, pe motiv că acesta a fost rugat să vină în ajutorul lui Tit, pentru a pune capăt interminabilelor ciorovăieli legate de Legea lui Moise (versetul 9). În schimb dacă Zena era un avocat în drept civil, atunci era un avocat cinstit! Singurul Apolo de care citim în Noul Testament este cel menţionat la Fapte 18:24-28 şi 1Corinteni. Poate că este vorba de una şi aceeaşi persoană. Când Pavel i-a spus lui Tit să-i trimită pe aceşti doi oameni degrabă în călătoria lor, el a avut grijă ca din îndemnul lui să nu lipsească sfatul de a-i face să se simtă bine pe insula Creta, punându-le la dispoziţie toate cele necesare pentru a putea porni mai departe la drum.

Lui Tit i se încredinţează sarcina de a-i învăţa pe creştini (ai noştri) să fie primitori de oaspeţi, să aibă grijă de cei bolnavi şi strâmtoraţi şi să fie cu mână largă faţă de cei nevoiaşi. În loc să lucreze doar pentru împlinirea propriilor nevoi şi dorinţe, credincioşii trebuie să aibă o viziune de un pronunţat caracter creştin, conform căreia să câştige bani pentru a putea să-i împartă cu cei mai puţin privilegiaţi (vezi Efeseni 4:28b). Prin asta ei puteau fi salvaţi de mizeria unei vieţi egoiste şi de tragedia unei vieţi trăite în zadar, fără rod.

Salutările de încheiere nu trebuiesc bagatelizate sau tratate ca material neimportant. În ţările în care creştinii sunt puţini la număr, fiind dispreţuiţi şi persecutaţi, aceste cuvinte pline de omenie transmit dragostea, prietenia şi încurajarea de care au aceştia nevoie. Toţi cei care erau cu apostolul i-au transmis lui Tit salutări iar Tit a fost rugat la rândul lui să-i salute pe cei ce-l iubeau pe Pavel şi echipa sa în credinţă. În fine, Pavel îşi încheie Scrisoarea cu tema care i-a dominat viaţa: harul Domnului.

Harul să fie cu voi toţi. Amin.

clickbible.org